

2017-219

Archeologienota Lennik Krommestraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

23-11-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning voor een terrein langsheen de Krommestraat te Lennik (prov. Vlaams-Brabant), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen 1000m² of meer bedragen, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied, 5 306m² groot, wordt aan de noord- en westzijde omsloten door de Krommeweg. Het noordelijke en centrale deel is ingericht als grasland. Op het zuidelijke deel zijn enkele bomen, een 'verwilderde' tuin, een vijvertje en een tuinhuisje aanwezig. In het westen, tegen de Krommeweg, is een garagebox aanwezig op perceel 691d. Het terrein helt van noord naar zuid.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij de relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Het plangebied gelegen ten westen van de dorpskern van Sint-Kwintens-Lennik was sinds 1777 in gebruik als landbouwgrond/onbebouwd terrein. De huidige wegeenis is op dat moment reeds aanwezig. In de loop van de 20ste eeuw wordt het zuidelijke deel ingericht als een open tuin met enkele bomen, een vijvertje en enkele stalletjes. Deze zaken zullen geen grootschalige verstoring met zich hebben meegebracht. Er zijn geen aanwijzingen dat er tussen eind 18de eeuw en heden grotere gebouwen op het terrein stonden, of dat er diepgaande grondwerken hebben plaatsgevonden. Hoe de site er uit zag voor 1777 is niet gekend. Sint-Kwintens-Lennik kwam in de vroege middeleeuwen tot ontwikkeling en groeide uit tot een belangrijk regionaal centrum. In de omgeving zijn meerdere archeologische sites en indicatoren gekend die inderdaad getuigen van deze vroegmiddeleeuwse oorsprong. Daarnaast zijn er ook enkele Romeinse sites aanwezig. Het plangebied ligt op een licht hellend terrein met droge leemgronden. De helling kan er voor gezorgd hebben dat er van hogerop een pakket geërodeerde grond is afgezet dat een eventueel archeologisch niveau kan hebben afgedekt, anderzijds bestaat ook de kans dat een eventueel archeologisch niveau zelf deels is weggeërodeerd. Er kan aan het plangebied een gemiddelde (niet hoog, maar ook niet laag) archeologische verwachting gegeven worden. Deze betreft voornamelijk grondsporen uit de metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwen, met een iets hogere verwachting voor de Romeinse en vroegmiddeleeuwse periode. Op het plangebied geldt er geen specifieke verwachting naar *in situ* steentijdsites. Er hebben de laatste 250 jaar geen grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het terrein, waardoor kan verondersteld worden dat eventueel aanwezige archeologische sites een goede bewaring kunnen hebben. Wel moet rekening gehouden worden met een mogelijke invloed van erosie binnen de grenzen van het plangebied, zowel wat betreft eventuele afdekking van de sporen door colluvium als de eventuele aftopping van sporen.

Op het plangebied worden 16 woongelegenheden en 13 ruimtes voor vrije beroepen gebouwd, met een ondergrondse parkeergarage rond een binnentuin. De parkeergarage is 1 bouwlaag diep en neemt een heel groot deel van het plangebied in, in een L-vorm. Deze zone zal tot meerdere meter diep worden afgegraven. Rond deze garage worden diverse nutsleidingen, een in- en uitrit en een interne wegeenis voorzien, die bijkomend voor een verstoring van de bodem zullen zorgen. Het bouwrijp maken van het terrein, het inrichten van de tuinzone en het uitgraven van de wadi zullen

voor extra verstoring zorgen van enkele tientallen cm diep. Er kan eigenlijk vanuit gegaan worden dat er op het volledige plangebied grondwerken zullen plaatsvinden.

Het plangebied kent een bepaalde archeologische verwachting, maar op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Verder vooronderzoek op deze locatie zal ongetwijfeld bijdragen tot een beter begrip van de evolutie van de menselijke aanwezigheid nabij de vroegmiddeleeuwse dorpskern van Sint-Martens-Lennik.

Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden hieronder voorgesteld. Dit proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na het rooien van de bomen en de sloop van de nog resterende gebouwtjes.

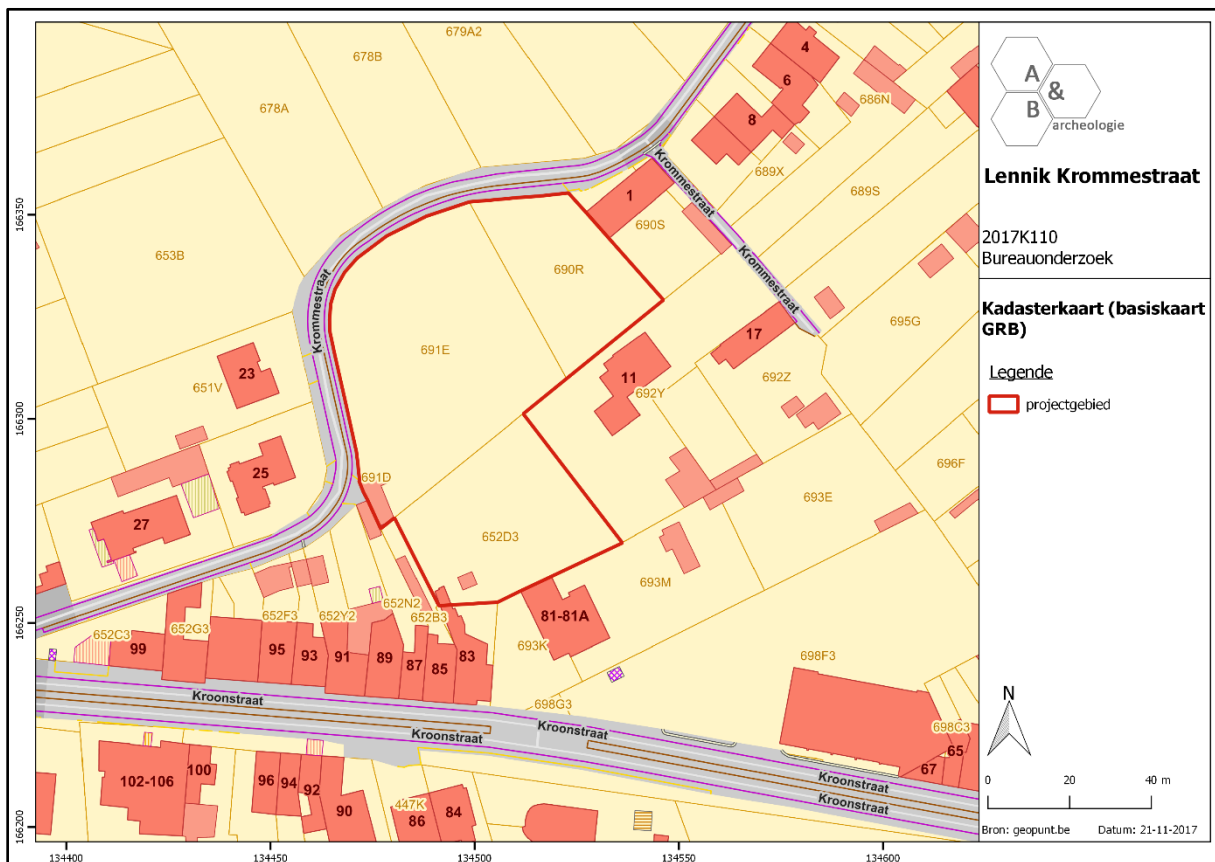
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Lennik Krommestraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 134464,45 en Y: 166229,66; X: 134546,25 en Y: 166355,36

Kadastergegevens: Lennik, afdeling 1, sectie E, percelen 690r, 691d, 691e, 652d3

Het gehele terrein komt in aanmerking voor verder vooronderzoek en behelst een oppervlakte van ca. 5 306m².

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het totale projectgebied ((bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Zijn er aanwijzingen voor colluvium en/of erosie aanwezig?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om deze site te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op figuur 1 en 2. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

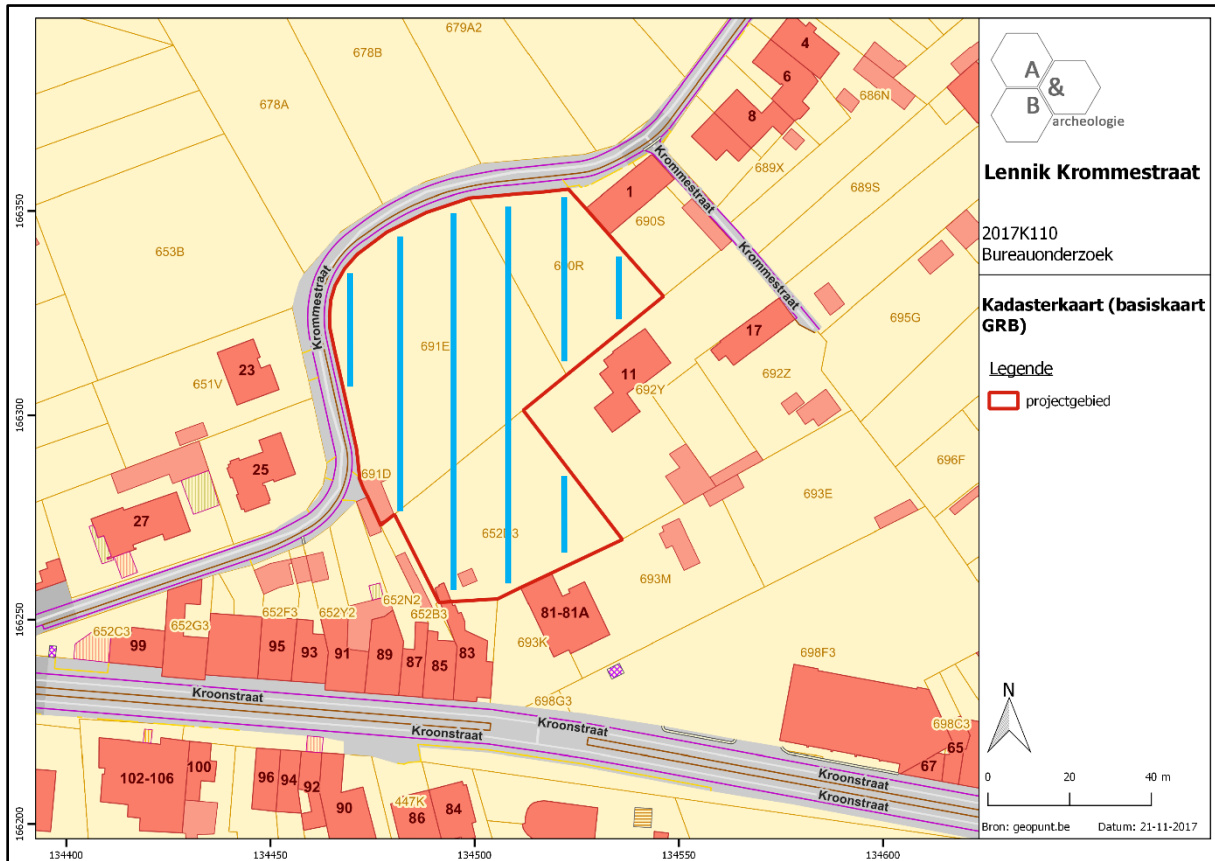
Om eventueel aanwezige archeologische sporen zo weinig mogelijk te beschadigen, is het van belang dat de sloop van de gebouwtjes op het terrein beperkt blijft tot het maaiveldniveau. Bij het rooien van de bomen dienen de stronken te blijven staan, omdat het uitgraven of uitfrozen daarvan schade kan berokkenen aan eventueel aanwezige archeologische sporen.

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle proefsleuven. De sleuven zijn noordzuid georiënteerd, haaks op de helling. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

Er wordt 10%, oftewel ca. 530m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 133m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters. De ligging van deze bijkomende 2,5% is vrij te bepalen door de erkende archeoloog die het proefsleuvenonderzoek uitvoert. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost. Er wordt in totaal 663m² oftewel 12,5% van het plangebied onderzocht.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 2 Indicatief sleuvenplan in het blauw, geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).

5. Gewenste competenties

- Het team moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 200 werkdagen ervaring met onderzoek op leemgronden.
- Het team moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek.
- Het team moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met ervaring met onderzoek van meerperiodesites.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.